
Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 3. junij 2014

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**Ocenjevalna shema za komentar besedila (0–22 točk)**

Navedeni opisi v shemi ustrezajo večjemu delu komentarjev, vendar je treba upoštevati, da posamezni komentarji lahko vsebujejo lastnosti z različnih ravni. V takšnem primeru je treba presoditi, kateri element oziroma lastnost prevladuje v odgovoru kot celoti.

Točke	Merila
0–10	Odgovor ne zadošča
0	Popolnoma nerelevanten odgovor, če je že najti kaj relevantnega, gre za naključje. Očitno je, da kandidat dela ne pozna.
1–5	Komentar je fragmentaren in večinoma nerelevanten, toda v njem je kljub temu najti kakšen element razumevanja besedila. Očitno je, da kandidat dela ne pozna. Prav tako gre za postavljanje miselnih fragmentov enega ob drugega, ne pa za celovit komentar.
6–10	Komentar deloma že ima zaokroženo zgradbo, razumevanje izbranega dela je omejeno, razvitih je nekaj ustreznih poudarkov, vendar je še veliko nerelevantnosti. Poznavanje dela ima resne pomanjkljivosti.
11–13	Zadostno
	Odgovor je že esejističnega tipa (zgradba, celovitost, zaključenost). Probleme, ki jih odpira odlomek, kandidat razume, vendar na nizki ravni, saj je njegovo poznavanje dela zelo površno. Čeprav je še veliko nerelevantnosti, se odgovor deloma nanaša na dani odlomek; deloma je lahko tudi parafraza odlomka. Vpeljano je nekaj ustreznih pojmov, vendar brez analize. Odgovor je pogosto preprost opis filozofskega problema iz odlomka ali morda celo preprosta obnova celotnega dela. Če kandidat poskuša z argumentacijo, je ta bolj opisna. Kandidat delo pomanjkljivo razume na najosnovnejši ravni.
14–16	Dobro, a omejeno
	Poznavanje dela je brez večjih pomanjkljivosti in na osnovni ravni kandidat delo tudi razume. Naloga ima dobro strukturo in je brez večjih preskokov v izpeljavi; odgovor je večinoma relevanten, toda opisi in razlage so še slabo razviti; kandidat poskuša analizirati nekatere pojme, morda vzpostavi nekaj povezav med njimi, vendar analizo pogosto nadomešča opis in povzemanje ali parafraziranje trditev iz komentiranega besedila. Kandidat delo dobro pozna in dobro predstavi vsebino, ki se navezuje na odlomek.
17–19	Prav dobro, a z manjšimi pomanjkljivostmi
	Kandidat obravnavano delo v celoti pozna in razume, filozofski problem iz odlomka umesti v kontekst dela; razlaga in argumentacija sta jasna in razumljiva, temeljni pojmi so opredeljeni. Kandidat pozna celotno delo, razume bistvene filozofske probleme, ki jih delo, zlasti pa navedeni odlomek odpira, in ga tudi razlaga v tem okviru. Še vedno je mogoče najti kako nerelevantnost in neutemeljeno trditev, še so mogoče napake v izpeljavi ali nejasnosti, vendar pa so na tej ravni to bolj obrobne pomanjkljivosti. Kandidat delo zelo dobro pozna ter zna dobro razložiti in razčleniti temeljne probleme odlomka in dela.
20–22	V glavnem odlično
	Dober odgovor z analizo pojmov in razvito pojmovno mrežo, z jasno in koherentno črto razlage in argumentacije, upošteva (vsaj implicitno) tudi drugačne poglede. Kandidat ima zelo dober pregled nad celotnim delom in ga komentira s pojmovnim aparatom, ki je v besedilu razvit. Vstopa v dialog z avtorjem dela ter razvija in utemeljuje tudi svoja stališča. Avtorja lahko obravnava tudi širše z vidika filozofske tradicije. Seveda je treba upoštevati starost kandidatov in dejstvo, da so se s filozofijo ukvarjali samo eno leto. Kandidat delo zelo dobro razume, temeljito obravnava vse vidike danega odlomka in ponekod celo vstopa v dialog z avtorjem.

Dodatna navodila za komentar besedila

(Gre samo za okvirna navodila, za pravično ocenjevanje pa je nujno, da ocenjevalci vnaprej obnovijo svoje poznavanje nadrobnosti besedila, saj je prav to bistvena odlika ene vrste komentarjev.)

Naloga	
1	<p>Platon: Država</p> <p>Filozofi so po Platonovem prepričanju edini primerni vladarji, ker imajo edini pravo spoznanje ideje države oziroma spoznanje idealne države. Idealna država je tista, ki najbolje deluje ter prinaša skupnosti in posamezniku srečo. To pomeni, da posameznik v takšni državi kar najbolj razvije svoje zmožnosti, enako cveti tudi skupnost. Ta ideja države ima lastnost, da je dobra, kar lahko izrazimo tudi s trditvijo, da je slika ideje dobrega. Utemeljitev idealne države po eni strani izhaja iz apriornih načel, po drugi pa iz izkustvenih opažanj delovanja obstoječih držav. Ideje idealne države večina ne sprejema zaradi neharmonične duše in nerazumnih interesov, ker prevladujeta bodisi razvnelni bodisi poželjivi del duše. Platon v dokaz svoje teze navaja vrsto konkretnih opažanj o naravi ljudi in držav.</p>

Naloga	
2	<p>Aristotel: Nikomahova etika</p> <p>Odlomek je prvi odstavek Nikomahove etike in opredeljuje temeljni pojem Aristotelove etike – smoter. Smoter je »dobro ... h kateremu vse teži«. V nadaljevanju Aristotel razvije hierarhijo smotrov, od katerih so vsi usmerjeni h končnemu smotru, ki je najvišje dobro oziroma srečnost. Kandidati naj bi v nadaljevanju pojasnili Aristotelovo razlago »poti«, ki nas pripelje do srečnosti oziroma z razlago nauka o vrlini do končne opredelitve srečnosti kot udeleževanja v skladu z najboljšo in najpopolnejšo vrlino – razumom, kar je razglabljanje (filozofiranje).</p>

Naloga	
3	<p>Descartes: Meditacije</p> <p>Odlomek je del Descartesovega kozmološkega dokazovanja obstoja Boga. Za obstoj Boga nedvomno vemo, ker je lahko vzrok ideje vsote vseh popolnosti edino vsota vseh popolnosti sama. Descartes v dokazovanju predpostavlja resničnost nekaterih metafizičnih načel, denimo načelo vzročnosti. Za obstoj vrojenih idej vemo, ker njihove vsebine ne moremo omejiti na vsebino čutnih podatkov. Za oblikovanje vednosti so bistvene, ker smo lahko gotovi, da so jasne in razločne vrojene ideje resnične. Pomembnejše vrojene ideje so ideja jaza, ideja drugih oseb, ideja Boga in matematične ideje.</p>

Naloga	
4	<p>Nietzsche: H genealogiji morale</p> <p>Po Schopenhauerju je volja do življenja negativna, ker prinaša trpljenje in bolečino, zato jo je treba z asketizmom zanikati. Nietzsche mu nasprotuje. Volja ni volja do življenja, ampak je volja do moči, ki vodi do radosti, uspevanja v življenju, če jo človek čimbolj goji in stopnjuje, razvija do najvišje mere, šele tedaj mu bosta tudi neizogibno življenjsko trpljenje in bolečina v slast ter bosta del uspevanja. V nadčloveku se bo volja do moči stopnjevala do vrhunca. Pogoji pa je, da človek stopi na pot, ki vodi onstran »dobrega in zla« – sintagma označuje tradicionalno protiživljenjsko moralo zadnjih 2500 let evropske zgodovine. Zaradi upanja, ki ga Nietzsche strastno goji, se loti raziskovanja ne samo izvora te morale, marveč same vrednosti morale.</p>

IZPITNA POLA 2

Ocenjevalna shema za esej (0–22 točk)

Navedeni opisi v shemi ustrezajo večjemu delu esejev, vendar je treba upoštevati, da posamezni eseji lahko vsebujejo lastnosti z različnih ravni. V takšnem primeru je treba presoditi, kateri element oziroma lastnost prevladuje v eseju kot celoti.

Točke	Merila
0–10	Odgovor ne zadošča
0	Popolnoma nerelevanten odgovor, če je že najti kaj relevantnega, gre za naključje.
1–5	Odgovor je le skiciran, ne daje pomembnejših elementov, ki jih zahteva vprašanje, je fragmentaren in večinoma nerelevanten. Gre za postavljanje miselnih fragmentov enega ob drugega, ne pa za povezano besedilo. Skorajda nikjer ni mogoče opaziti seznanjenosti s filozofsko problematiko.
6–10	V odgovoru še vedno prevladuje fragmentarnost, če pa že ima zaokroženo zgradbo, je ta le delna in polna miselnih preskokov. Razumevanje danega problema je zelo omejeno. Razvitih je sicer nekaj relevantnih poudarkov, vendar so obrobni. Odgovor je nejasen in pretežno nerelevanten. Temelji na opisih, morebitni argumenti so le nakazani in nerazviti. Kandidatovo poznavanje filozofskih problemov je skromno, fragmentarno in zelo omejeno. Skorajda ne uporablja ustrezne filozofske terminologije. Njegove trditve so nenatančne in večkrat napačne. Pri odgovoru gre torej največkrat zgolj za obnavljanje drobcov najbolj elementarne šolske snovi ter ponavljanje enega in istega.
11–13	Zadostno
	Gre za daljše in razmeroma celovito besedilo (meja ni trdna, a odgovori z manj kakor 600 besedami so večinoma prekratki za zadovoljivo obravnavo problema). Odgovor je esejističnega tipa (zgradba, celovitost, zaključnost), vendar sta uvod in zaključek slabo razdelana. Nekatere izpeljave in utemeljitve so že lahko jasne, pogosto pa je odgovor težko razumljiv, tudi zaradi preskokov v izpeljavi. Problem, ki ga zastavlja vprašanje v naslovu, kandidat razume zelo poenostavljeno. Nerelevantnosti so še očitne, toda odgovor se že nanaša na vprašanje. Kandidat uporabi nekaj relevantnih pojmov, vendar jih ne razčleni. Naloga je večinoma opisna, kadar pa kandidat argumentira, je utemeljitev skromna, površna in pogosto nejasna; naloga kaže samo osnovno seznanjenost s filozofsko problematiko in omejeno razumevanje, uporabljena terminologija in jezik le delno ustrezata filozofski obravnavi problemov. Odgovor kot celota se opira na obnavljanje najbolj splošno znanih dejstev in argumentov, večkrat pa je najti tudi napačne trditve. Zato je odgovor le zelo poenostavljena predstavitev in rešitev problema. Se pa kandidat večinoma že giblje na najosnovnejši ravni razumevanja in razlage problema.
14–16	Dobro, a omejeno
	Odgovor ima najmanj 600 besed, esejistična zgradba je s formalnega vidika dobra; uvod razloži problem in sklep je vsaj praviloma izpeljan iz naloge. Zgradba odlomkov je zvečine dobra. Ponekod so še preskoki v izpeljavi. Problem, ki ga zastavlja naslov, kandidat razume, kar mu omogoči pregled nad celoto odgovora. Uporablja osnovno filozofsko terminologijo, ki je večinoma relevantna za obravnavani problem. Vendar so pojmi pogosto preprosto sprejeti kot samoumevni, njihova analiza je bolj obrobna, prav tako je v zametkih že mogoče zaznati povezovanje ustreznih pojmov. Kandidat opis in razlago dopolnjuje z argumenti, vendar so "šolski" in predvidljivi, lahko so tudi zgolj opis znanih argumentov. Kandidat predstavi več pogledov, vendar pa protiargumentov še ni ali so zgolj nakazani. Je pa opaziti poskus analize nekaterih pojmov in podmen vprašanja ter prav tako zametke logičnega povezovanja pojmov, iskanja utemeljenih rešitev problemov in vrednotenja nekaterih posledic rešitev. Esej izraža solidno splošno seznanjenost z ustrežno filozofsko problematiko, kar se kaže v dovolj obširni predstavitvi posameznih pogledov, vendar argumentacija in analiza pojmov še nista v ospredju.

17–19	Prav dobro, a opazne pomanjkljivosti
	<p>Esejistična zgradba je s formalnega in večinoma tudi vsebinskega vidika dobra. Uvod in zaključek sta jasna, jedrnata in relevantna, izpeljave in utemeljitve so skladne in razumljive, posamični odlomki so največkrat smiselno zaokrožene celote in so pogosto med seboj dobro povezani. Problem, ki ga zastavlja vprašanje v naslovu, kandidat razume in to razumevanje dobro izrazi skozi celotno strukturo eseja. Uporabljeni pojmi so skoraj zmeraj relevantni in zadoščajo za smiselno obravnavo problema. Nekaj vpeljanih pojmov se kaže kot filozofsko problematičnih, večkrat je mogoče zaslediti njihovo analizo in vzpostavljanje logičnih zvez med njimi. Nasploh v eseju že prevladuje argumentacija pred povzemanjem stališč. Argumentacija je večinoma dobra in je posledica samostojnega premisleka. Vendar so lahko nekateri argumenti še pomanjkljivi, nasprotna stališča in protiargumenti pa ponekod niso primerno ali pa sploh niso predstavljeni, nekateri temeljni pojmi so lahko predstavljeni kot samoumevni. Terminologija in jezikovno izražanje sta primerna.</p> <p>Iz odgovora je razvidna zelo dobra splošna seznanjenost s filozofskimi problemi, tudi njihovo dobro razumevanje, čeprav je še mogoče zaslediti pomanjkljivosti v znanju, razumevanju in argumentaciji. Vendar se kandidat že pretežno giblje na abstraktni ravni razmisleka in abstraktno večkrat povezuje s konkretnim.</p>
20–22	Zvečine odlično
	<p>Poglobljen in argumentiran odgovor na vprašanje z analizo pojmov in razvito pojmovno mrežo, z jasno in koherentno linijo argumentacije, ki upošteva tudi protiargumente. Uvod in zaključek sta jasna in jedrnata, z dobro formuliranim problemom oziroma njegovo rešitvijo. Izpeljave in utemeljitve so skladne in povsem jasne, odlomki so zaokrožene celote in so med seboj zelo dobro povezani. V naslovu zastavljeni problem kandidat poglobljeno razume, kar izrazi s poglobljeno analizo pojmov, bogato pojmovno mrežo, lahko pa se že zaveda meja svoje argumentacije (vendar to ni nujno). Včasih stopa v filozofski dialog z zagovorniki drugačnih stališč in kaže tudi osebni odnos do filozofskih problemov, kar je že plod samostojnega razmisleka. Esej kaže zelo dobro splošno seznanjenost s filozofskimi problemi in njihovo zelo dobro razumevanje. Terminologija in jezikovno izražanje sta ustrezna.</p> <p>Kandidat se že zanesljivo giblje na abstraktni ravni razmisleka in pogosto povezuje abstraktno s konkretnim. Esej še lahko ima kakšno pomanjkljivost, toda pri ocenjevanju je treba upoštevati starost kandidatov in dejstvo, da so se s filozofijo ukvarjali samo eno leto.</p>

Dodatna navodila za esej

(Navodila so le okvirne smernice: kandidat lahko napiše vsebinsko tudi čisto drugačen esej, če je le povezan z naslovom.)

Vprašanje stvarnosti

Naloga	
1	Razpravljajte o trditvi: Videz je sicer resničen, vendar stvarnost ni videz, temveč za videzom skrito bistvo.
	Pojmovna dvojica videz/bistvo je v jedru naslova eseja. Kandidati morajo analizirati odnos med videzom in bistvom ter razložiti, kako ta dvojica pripomore k razumevanju stvarnosti.

Naloga	
2	Razpravljajte o trditvi: Svet ni absurden, a to ne pomeni, da ima človekovo življenje smisel.
	Kandidati morajo opredeliti pomen pojma absurd in razložiti, v kakšnem odnosu je pojmovanje, da je svet absurden, s smislom življenja. Ali je mogoče, da ima življenje smisel, če je svet absurden?

Naloga	
3	Razpravljajte o trditvi: Svet se zdi raznoter, vendar se za množtvom pojavov skriva ena sama substanca.
	Zunanji svet je svet množstva pojavov, toda vse to lahko zvedemo na eno substanco, materijo. Pa je res mogoče pluralnost brez preostanka zvesti na to enotnost? Predvsem pa: ali ta redukcija zaobsega tudi človekov notranji svet?

Vprašanje spoznanja

Naloga	
4	Razpravljajte o trditvi: Resnično ni spoznanje, ki se sklada s svetom, resnična so samo tista prepričanja, ki so uporabna.
	Gre za vprašanje, kaj je resnica ter kdaj sta neko prepričanje in trditev resnična. Klasična teorija resnice je korespondenčna teorija resnice, v skladu s katero je prepričanje resnično, kadar je zvesta slika tistega, na kar se nanaša. To pojmovanje sproža nekatere pomisleke, npr. vprašanje, kaj so dejstva, na katera se prepričanje oziroma misel nanaša. Ker se zdi mogoče, da so dejstva tista, kar menimo s prepričanjem, se to pojmovanje zdi krožno. Eden izmed odzivov na zagate korespondenčne teorije je pragmatična teorija resnice, v skladu s katero je prepričanje resnično, če je logično skladno s preostalimi sprejetimi prepričanji in če je tudi uporabno. Med bolj razširjenimi razlagami uporabnosti prepričanja je, da je prepričanje uporabno, kadar so njegove napovedi prihodnjih dogodkov izkustveno potrjene.

Naloga	
5	Razpravljajte o trditvi: Do resnice lahko pridemo le, če ne zaupamo naivno svojim čutilom in se vprašamo o pogojih možnosti našega spoznanja.
	Čutila nam dajo neko sliko sveta, vprašanje pa je, ali je svet res tak, kakor nam ga kažejo čutila. Lahko se odločimo, da ni, in čutilom preprosto ne zaupamo. A s tem se odpovemo spoznanju zunanjega sveta. Lahko pa sledimo Kantu in se sprašujemo o pogojih možnosti spoznanja.

Naloga	
6	Razpravljajte o trditvi: Znanost ne more spoznati prave narave sveta, filozofija pa tudi ne.
	Vprašanje zahteva analizo znanstvenega in filozofske spoznanja, njuno primerjavo in presojo, v kakšnem razmerju so znanstvena in filozofska spoznanja do prave narave sveta. Kar pomeni, da je treba odgovoriti na vprašanje, ali se znanstveno spoznanje bistveno razlikuje od filozofskega, pa tudi na vprašanje, kakšna je vrednost znanstvenega spoznanja.

Vprašanje morale

Naloga	
7	Razpravljajte o trditvi: Zares obče veljavne norme lahko izpeljemo le iz uma.
	Naslov omogoča širšo paleto odgovorov, saj kandidati lahko predstavijo Kantovo stališče in njegovo zavrnitev. Navezuje se tudi na nasprotno trditev kulturnih relativistov, da obče veljavne norme sploh ne obstajajo, in kritiko le-te, da obče veljavne/univerzalne norme sicer obstajajo, vendar so zaradi različnih razlag dejstev razlike med moralami tudi sicer. Pri ocenjevanju je treba biti pozoren, da naslov govori o občih veljavnih/univerzalnih normah in ne o moralnih normah nasploh.

Naloga	
8	Razpravljajte o trditvi: Svobodna volja je temeljno izhodišče morale, zaradi nje smo odgovorni za svoja dejanja.
	Pojem svobodne volje »prelaga« na človeka odgovornost za njegova dejanja in ga opredeljuje kot ključni dejavnik moralne sfere. To izhodišče je pogojeno z njegovim razumom, ki vključuje hotenje, premislek in odločanje za dejanje. Posledično je človek edino bitje, ki odgovarja za svoja dejanja. Seveda lahko kandidati obravnavajo pojem svobodne volje tudi v Kantovem pomenu kot voljo, ki je osvobojena vseh zunanjih določitvenih razlogov volje.

Naloga	
9	Razpravljajte o trditvi: Srečno lahko živimo samo, če živimo v skladu z vrlino in se odpovemo užitkom.
	Vprašanje predpostavlja, da vrlina nasprotuje užitkom in da je tudi sreča nezdržljiva z uživanjem. Kandidati morajo analizirati obe podmeni vprašanja in odgovoriti, kaj nam prinese srečo.

Posameznik in skupnost

Naloga	
10	<p>Razpravljajte o trditvi: Ker nismo odgovorni za dobro življenje drugega, velike razlike v bogastvu niso nepravilne.</p> <p>Trditev lahko razumemo z različnih vidikov. Možno je razmišljati denimo o nasprotju med komunitarizmom in liberalnim individualizmom. Komunitaristi menijo, da je človek zmeraj v družbi in v odnosih z drugimi osebami, zaradi česar posameznik ne more razumno načrtovati svojih dejanj neodvisno od svojih družbenih vezi z drugimi posamezniki. Družbena soodvisnost posameznikov zahteva, da večinoma sprejemajo iste vrednote, vključno z vzajemno pomočjo drug drugemu. Na drugi strani liberalci poudarjajo svobodo posameznika in zavračajo idejo, da naj bi imeli moralno dolžnost za skrb drugega.</p>

Naloga	
11	<p>Razpravljajte o trditvi: Čeprav je nujno, da država svobodo omejuje, pa brez države ni ne svobode ne blaginje.</p> <p>Država z zakoni omejuje svobodo posameznika, zato se zdi, da je nekaj negativnega in je bolje živeti v družbi brez države. Toda hkrati omogoča organiziranost družbe in posameznika štiti pred drugimi, zato se zdi država nekaj pozitivnega. Seveda pa ni nujno dobra, zato je potrebna presoja, v kateri državi pozitivno presega negativno.</p>

Naloga	
12	<p>Razpravljajte o trditvi: Demokracija je dobra ureditev, ker temelji na enakosti in svobodi, vendar le, če je omejena; neomejena demokracija ogroža enakost in svobodo.</p> <p>Demokracija je vladavina večine, ki lahko terorizira manjšino, zato je neomejena demokracija lahko diktatura večine. Po drugi strani pa demokracija temelji na enakosti državljanov, ki imajo vsi en glas, in predpostavlja njihovo svobodo, drugače ne morejo zares odločati.</p>

Filozofija religije

Naloga	
13	<p>Razpravljajte o trditvi: Vera v Boga je samoprevara človeka.</p> <p>Trditev izraža klasično kritiko vere nasplo. Na različne načine jo zagovarjajo denimo Feuerbach, Marx in Nietzsche. Po Feuerbachovem in Marxovem mnenju je vera izraz človekovih zmožnosti, ki jih zaradi družbenih okoliščin ne more uresničiti, in se zato zateka v iluzorne predstave o onstranski višji stvarnosti. Po Nietzschejevem mnenju so vera in v verskih prepričanjih vsebovane vrednote izraz šibkosti nekega tipa človeka. Vprašanje je, ali lahko verska prepričanja razložimo in odpravimo na tovrstne načine.</p>

Naloga	
14	<p>Razpravljajte o trditvi: Boga ne moremo spoznati, če se opiramo samo na razum, vendar Boga ne moremo razumeti, če se ne opiramo na razum.</p> <p>Trditev se opira na dvojico vera in razum ter ju povezuje z dvojico spoznati in razumeti. Kandidati morajo analizirati odnos med Bogom, vero in razumom ter pokazati, v kakšnem odnosu sta vera in razum pri spoznavanju Boga.</p>

Naloga	
15	<p>Razpravljajte o trditvi: Bog svet presega, vendar to ne pomeni, da v svetu ni Boga.</p> <p>Tradicionalna predstava o Bogu je povezana s transcendentnim, presežnim. Bog svet presega, zato ga ne moremo razumeti. Vendar pa se zastavi vprašanje, v kakšnem razmerju je to presežno bitje s tem svetom: je preprosto drugje ali pa je drugje, vendar tudi tu. Ker če je zgolj drugje, potem bitja tega sveta o njem ne morejo ničesar vedeti.</p>